

Till efterlevande
Information om ekonomiskt stöd

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Vill du veta mer?

Den här broschyren ger bara översiktlig information. Om du vill ha mer detaljerad information om något som nämns i broschyren kan du läsa vidare på www.pensionsmyndigheten.se. Där finns fördjupad information som du kan skriva ut. Har du inte tillgång till några digitala kanaler kan du alltid kontakta vår kundservice på telefon 0771-776 776.

Innehåll

Förmåner till efterlevande	3
Barnpension och efterlevandestöd	5
Omställningspension	7
Änkepension	9
Olika ersättningar och regler för efterlevande	12
Hur får du efterlevandeförmån?	14
Anmäl förändringar	18

Förmåner till efterlevande

När en nära anhörig dör kan du som närstående få en efterlevandeförmån som ett ekonomiskt skydd. Efterlevandepension kan bestå av barnpension, omställningspension och änkepension. Efterlevandestöd är ett stöd till efterlevande barn som får låg eller ingen barnpension.

Efterlevandeförmåner

Inom socialförsäkringen finns det flera olika ekonomiska skydd för dig som är efterlevande.

Barn kan ha rätt till barnpension och efterlevandestöd

Ett barn kan få barnpension och efterlevandestöd om en eller båda föräldrarna avlidit. Som efterlevande barn räknas även 18–20-åringar som studerar på grund- eller gymnasieskola.

Make, maka och sambo kan ha rätt till omställningspension

Är du yngre än 67 år när din maka eller make avlider kan du få omställningspension. Även du som är sambo kan få omställningspension om ni har, har haft eller väntar gemensamt barn eller om ni förut varit gifta eller registrerade partners.

Änka kan ha rätt till änkepension

Du kan ha rätt till änkepension om du är kvinna och var gift med din make den 31 december 1989. Detta gäller framförallt kvinnor födda 1944 eller tidigare. Kvinnor födda 1945 eller senare som inte uppnått pensionsåldern beviljas i första hand omställningspension, men kan i viss mån och på vissa villkor även beviljas änkepension.

Livränta och begravningshjälp

Vid dödsfall på grund av arbetsskada eller olycksfall på väg till eller från arbetet kan efterlevande också ha rätt till livränta. Det gäller även om dödsfallet inträffade under till exempel militär utbildning inom Försvarsmakten som rekryt, civilförsvarsplikt eller under vistelse i häkte eller fängelse.

Livränta betalas ut under en viss tid och ska ersätta en del av det inkomstbortfall som uppstod på grund av dödsfallet. Livräntor samordnas med andra efterlevandeförmåner. Det betyder att bara den del av livräntan som överstiger andra efterlevandeförmåner betalas ut. Om en annan efterlevandeförmån utbetalas med ett högre belopp än livräntan får du alltså ingen livränta. Om någon avlider på grund av en arbetsskada kan begravningshjälp betalas ut till dödsboet.

Om någon är försvunnen

En efterlevandeförmån kan betalas ut efter en person som har försvunnit, om det utifrån omständigheterna kan antas att personen är avliden. Pensionsmyndigheten kan då begära att den efterlevande, på heder och samvete, intygar att han eller hon inte känner till om den försvunna personen fortfarande är vid liv.

Barnpension och efterlevandestöd

Vem kan få barnpension?

Ett barn kan få barnpension om en eller båda föräldrarna har avlidit.

Hur länge betalas pensionen ut?

Barnet får barnpension till och med den månad då hen fyller 18 år. Därefter betalas barnpension ut enbart om barnet studerar på grundskola, gymnasieskola eller motsvarande som ger rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp. Barnpension kan allra längst betalas ut till och med juni månad det år barnet fyller 20 år. Ett barn som blir adopterat av någon annan än make eller maka till den avlidna föräldern har inte rätt till barnpension.

Hur beräknas barnpensionen?

Beräkningen görs på ett efterlevandepensionsunderlag som baseras på den avlidnes pensionsbehållning i ålderspensions-systemet. Om den avlidne var yngre än 67 år vid dödsfallet beräknas även en antagen framtida pensionsbehållning.

För ett barn som har fyllt 12 år är barnpensionen 30 procent av föräldrarnas efterlevandepensionsunderlag. Har barnet ett eller flera äldre syskon läggs 20 procent till för varje syskon. Det sammanlagda beloppet delas sedan lika mellan barnen.

Totalt kan barnen dela på högst 100 procent av efterlevandepensionsunderlaget. Om det i familjen också finns en vuxen som har omställningspension eller änkepension kan den sammanlagda barnpensionen bli högst 80 procent av underlaget.

Efterlevandestöd till barn

Barn som får låg eller ingen barnpension kan få efterlevandestöd. Efterlevandestödet är ett grundskydd och fungerar som en utfyllnad till barnpensionen.

Ett barn som bor i Sverige men vars avlidna förälder aldrig bott eller arbetat i Sverige kan få efterlevandestöd.

Efterlevandestöd betalas ut under samma tid som barnpension.

Omställningspension

Du som är efterlevande make eller maka kan få omställningspension. Du måste vara yngre än 67 år och du ska ha bott tillsammans med din make eller maka vid dödsfallet. Med make eller maka och gift menas också registrerad partner. För att få omställningspension ska du också ha bott tillsammans med den avlidne utan avbrott de senaste fem åren, eller bo tillsammans med barn under 18 år som du, din make eller maka eller ni tillsammans hade vårdnaden om.

Du kan också räknas som efterlevande och få omställningspension även om du inte var gift. Det gäller om du bodde tillsammans med den avlidne och

- du har eller har haft barn med den avlidne eller
- du tidigare har varit gift med den avlidne eller
- du väntade barn med den avlidne vid dödsfallet.

Du har alltså inte rätt till omställningspension enbart för att du bodde tillsammans med den avlidne.

Hur länge betalas pensionen ut?

Omställningspension betalas ut i tolv månader. Den upphör om du fyller 67 år dessförinnan.

Om du har vårdnaden om ett barn som är under 18 år kan du få förlängd omställningspension. Du måste bo tillsammans med barnet och barnet måste ha bott hemma vid dödsfallet.

Har du barn som är under 12 år får du förlängd omställningspension till och med den månad då det yngsta barnet fyller 12 år. Om du har barn som är 12 år eller äldre får du förlängd

omställningspension i ett år. Fyller ditt barn 18 år under tiden kan du inte längre få omställningspension. Förlängd omställningspension upphör om du

- Gifter dig
- Inte längre bor tillsammans med barnet
- Inte längre har vårdnaden om barnet eller barnet avlider
- Flyttar ihop med någon som du tidigare varit gift med, varit registrerad partner med eller har eller har haft barn med
- Får barn med någon som du bor tillsammans med
- Fyller 67 år

Hur beräknas omställningspensionen?

Beräkningen görs på ett efterlevandepensionsunderlag som baseras på den avlidnes pensionsbehållning i ålderspensions-systemet. Om den avlidne var yngre än 67 år vid dödsfallet beräknas även en antagen framtida pensionsbehållning.

Omställningspensionen är 55 procent av efterlevandepensionsunderlaget.

Garantipension till omställningspension

Du som får låg eller ingen omställningspension kan ha rätt till garantipension. Garantipension till omställningspension är ett grundskydd och fungerar som en utfyllnad till omställningspensionen och kan förlängas på samma sätt.

Änkepension

Änkepensionen avskaffades år 1990, men kvinnor som gifte sig innan lagen upphörde kan fortfarande ha rätt till änkepension. Beräkningen av änkepensionen skiljer sig åt beroende på om änkan är född före eller efter 1945.

Änkepension – för dig som är född 1944 eller tidigare

Du som är kvinna och född 1944 eller tidigare har rätt till änkepension om du var gift med den avlidne både den 31 december 1989 och vid dödsfallet. Dessutom måste ni ha gift er senast den dag din man fyllde 60 år och ha varit gifta i minst fem år vid dödsfallet, eller ha barn tillsammans.

Hur stor blir änkepensionen för dig?

Din änkepension beräknas utifrån hur hög din makes allmänna pension i form av tilläggspension skulle ha varit enligt äldre regler. Om du är född 1930 eller senare minskas änkepensionen av din egen allmänna pension i form av tilläggspension. Det gäller även om du inte tar ut någon allmän pension.

Änkepension för dig som är född 1945 eller senare

Du som är kvinna, och är född 1945 eller senare har rätt till änkepension om du var gift med den avlidne den 31 december 1989 och fortsatte att vara det fram till dödsfallet. Dessutom måste ni ha gift er senast den dag din make fyllde 60 år och ha varit gifta i minst fem år den 31 december 1989, eller ha haft barn tillsammans den 31 december 1989 och vid dödsfallet.

Hur stor blir änkepensionen för dig?

Änkepensionen beräknas utifrån den allmänna pension i form av tilläggspension enligt äldre regler som din make hade tjänat in till och med 1989 och minskas med det belopp som du själv får i tilläggspension. Det innebär att ju högre allmän pension du har, desto lägre blir änkepensionen. När din allmänna pension kommer upp i en viss nivå reduceras änkepensionen till noll kronor. Änkepensionen minskas även om du inte tar ut någon allmän pension från och med den månad du fyller 67 år.

Änkepension för dig som inte har fyllt 67 år

Du som är kvinna och inte har fyllt 67 år har i första hand rätt till omställningspension och garantipension till omställningspension, men du kan också ha rätt till en viss del av änkepensionen. Du får bara den del av änkepensionen som överstiger det belopp som du får från omställnings- och garantipensionen. När du inte längre får omställningspension får du hel änkepension.

För att kunna få änkepension ska du ha varit gift med den avlidne den 31 december 1989 och hela tiden fram till dödsfallet. Dessutom måste ni den 31 december 1989 ha haft vårdnaden om och bott tillsammans med barn under 16 år, eller ha haft barn tillsammans den 31 december 1989 och vid dödsfallet.

Hur stor blir änkepensionen för dig?

Änkepensionen för dig som inte har fyllt 67 år består av två delar: den ena delen är beräknad utifrån den tilläggspension beräknad enligt äldre regler som din make hade tjänat in till och med 1989. Om du tar ut din egen allmänna pension kommer änkepensionen samordnas med den. Från och med den månad du fyller 67 år samordnas änkepensionen med din allmänna pension även om du inte tar ut den.

Den andra delen av änkepensionen är ett tillägg som du kan få om du är under 67 år. Dessutom ska du den 31 december 1989 ha haft vårdnaden om och bott tillsammans med barn under 16 år, eller ha fyllt 36 år och varit gift med den avlidne i minst fem år.

Olika ersättningar och regler för efterlevande

Efterlevandeskydd från premiepensionen

Om din maka eller make, född 1938 eller senare, hade tecknat efterlevandeskydd för premiepensionen redan då hen ansökte om att ta ut sin allmänna pension, kommer Pensionsmyndigheten automatiskt att betala ut pengarna till dig som är efterlevande.

Andra efterlevandeskydd

Om den avlidne hade avtals- eller tjänstepension från sin arbetsgivare kan du som efterlevande ha rätt till pension från den avlidnes arbetsgivare. Kontakta arbetsgivaren för mer information. Om den avlidne hade en privat pensionsförsäkring ingår i många fall också ett efterlevandeskydd i den.

Omräkning av efterlevandepension och efterlevandestöd

Barnpension, efterlevandestöd, omställningspension och änkepension räknas om vid varje årsskifte. Förmånerna följer löneutvecklingen genom att räknas om i förhållande till ett inkomstindex, som mäter utvecklingen av den genomsnittliga inkomsten i Sverige. Garantipension till omställningspension och efterlevandestöd följer prisutvecklingen genom att räknas om i förhållande till prisbasbeloppet.

Hur får du en efterlevandeförmån?

Om du bor i Sverige

Dödsfallet inträffade den 1 november 2012 eller senare

Du behöver inte ansöka om en efterlevandeförmån (se dock undantag från detta längre ner under denna rubrik).

När Pensionsmyndigheten får uppgift från Skatteverket om att någon som är bosatt i Sverige har avlidit utreder vi om det finns efterlevande som har rätt till efterlevandeförmåner. I sådana fall skickar Pensionsmyndigheten ett beslut.

I vissa fall måste vi be den efterlevande om kompletterande uppgifter innan vi kan besluta om att han eller hon har rätt till ersättning. Då får du ett brev från oss där vi ber dig skicka in de uppgifter vi saknar. Först därefter fattar Pensionsmyndigheten beslut och du får ett beslutsbrev.

I några fall kan Pensionsmyndigheten inte bedöma om det finns efterlevande som har rätt till ersättning. Då får du ett informationsblad och en broschyr hemskickad. Nedan följer exempel på detta:

- om makarna inte var folkbokförda på samma adress vid dödsfallet
- om den avlidne inte var gift vet vi inte alltid om det finns en vuxen efterlevande som kan ha rätt till efterlevandepension.

Du måste ansöka om en efterlevandeförmån:

- om den avlidne föräldern eller makan/maken inte var bosatt i Sverige vid dödsfallet.

- om du begär att få ersättning efter en försvunnen person som kan antas vara avliden.
- om dödsfallet inträffade före den 1 november 2012

Du hittar ansökningsblanketter på vår webbplats www.pensionsmyndigheten.se eller du kan få en blankett hemskickad genom att ringa vår kundservice 0771-776 776.

Om du bor utanför Sverige

Om du bor utanför Sverige måste du lämna in en ansökan för att Pensionsmyndigheten ska kunna pröva din rätt till en efterlevandeförmån.

Bor du inom EES eller i Schweiz ska du vända dig till pensionsmyndigheten i det land du bor i. Den myndigheten skickar då en ansökan till Pensionsmyndigheten i Sverige.

Om du bor i ett land utanför EES-området ska du ansöka om svenska efterlevandeförmåner på en ansökningsblankett för bosatta utanför Sverige. Du kan hämta ansökningsblanketten på vår webbplats www.pensionsmyndigheten.se. Det går också att beställa den genom att ringa vår kundservice på telefon 0771-776 776. Till ansökan ska du bifoga ett dödsfallsintyg och ett vigselbevis.

Reglerna om efterlevandeförmåner för retroaktiv tid har ändrats över tid. Efterlevandepension till vuxna kan betalas ut längst tre månader tillbaka från ansökningsmånaden. Barnpension kan betalas ut längst två år tillbaka från ansökningsmånaden medan efterlevandestöd kan betalas ut längst en månad tillbaka från ansökningsmånaden.

Om du är kvinna, har fyllt 67 år och har svensk ålderspension prövas din rätt till änkepension utan att du behöver ansöka.

Utbetalning

Ersättningen sätts in på det konto som finns registrerat hos Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Första gången ersättningen sätts in på kontot får du ett meddelande om det. Därefter får du endast ett meddelande i januari varje år. Skulle din ersättning ändras eller om du ändrar konto under året får du ett meddelande i samband med ändringen.

Du får ersättning från och med den månad då dödsfallet inträffade. Om den avlidne hade allmän pension eller sjukersättning får du ersättningen från och med månaden efter dödsfallet.

Förmånen betalas ut den 18:e eller 19:e varje månad. Om utbetalningsdagen är på en lördag får du ersättningen på fredagen, är den på en söndag får du ersättningen på måndagen.

Om du bor utanför Sverige skickas ersättningen på utbetalningsdagen.

Om pensionen är högst 200 kronor i månaden betalas den ut i efterskott i juni och december varje år.

Vad händer med andra ersättningar?

Om den person som avlidit hade ålderspension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandepension, sjukersättning, aktivitetsersättning, bostadstillägg, handikappersättning eller vårdbidrag betalas ersättningarna ut för hela den månad då hen avled.

Pension och skatt

All efterlevandepension till vuxna är skattepliktig.

Barnpension är skattepliktig till viss del. Efterlevandestöd är inte skattepliktigt.

Meddela oss om du har andra inkomster från till exempel arbete eller tjänstepension så att rätt avdrag görs.

Om du har F-skattsedel drar Pensionsmyndigheten 30 procent i skatt. Du får ett beslut om utbetalning i samband med första utbetalningen. Spara beslutet om utbetalning till deklarationen eftersom du inte får någon kontrolluppgift från oss. På Skatteverkets Mina sidor kommer du att kunna se vilka skattepliktiga utbetalningar och vilken avdragen skatt som vi och andra utbetalare gjort under året.

Utbetalning utanför Sverige

Du kan få barnpension, omställningspension och änkepension utbetald till dig oavsett i vilket land du bor. Garantipension till omställningspension kan du bara få om du är bosatt i Sverige eller i vissa fall i Kanada. Du kan ha rätt till efterlevandestöd om du bor inom EES eller Schweiz.

Det är viktigt att du meddelar oss bank- och kontonummer som ersättningen ska skickas till.

Anmäl förändringar

Du måste anmäla alla förändringar som kan påverka rätten till eller storleken på din ersättning till Pensionsmyndigheten.

Det gäller till exempel om du:

- Gifter dig
- Flyttar ihop med någon som du tidigare varit gift med, varit registrerad partner med eller har eller har haft barn med
- Får barn med någon som du bor tillsammans med
- Inte längre bor tillsammans med ett barn som gett rätt till pension
- Flyttar utomlands
- För barnpension och efterlevandestöd gäller att du som har fyllt 18 år måste meddela om du slutar skolan tidigare än du har uppgett till Pensionsmyndigheten.

Om du anser att ett beslut är felaktigt

Om du anser att det beslut du har fått är felaktigt kan du begära omprövning. En begäran om omprövning ska ha kommit in till Pensionsmyndigheten inom två månader från att du tagit del av beslutet. Du har i ett senare skede även möjlighet att överklaga omprövningsbeslutet till förvaltningsrätten.

Så här kan du nå oss om du vill veta mer

www.pensionsmyndigheten.se

facebook.se/fragaompension

kundservice 0771-776 776

Besök gärna webbplatsen efterlevandeguiden.se
som är ett samarbete mellan Pensionsmyndigheten,
Skatteverket och Försäkringskassan för att
underlätta för de som har förlorat någon nära.

Denna broschyr kan beställas i alternativa format.
Kontakta vår kundservice på 0771-776 776 för mer
information. De format vi erbjuder är Daisy, talkassett,
punktskrift, storstil och tillgänglig PDF eller Word.

www.pensionsmyndigheten.se